

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 31 augusti 2022

790/2022

Lag om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i socialvårdslagen (1301/2014) 20 §,
ändras 3 § 1 och 6 punkten, 14 § 1 mom., 19 och 21 §, 22 § 1 mom. samt 47 §,
av dem 3 § 1 punkten sådan den lyder i lag 589/2022 och 14 § 1 mom. sådant det lyder
delvis ändrat i lagarna 512/2016, 635/2021 och 589/2022 samt 47 § sådan den lyder delvis
ändrad i lag 589/2022, samt
fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 589/2022, en ny 7 punkt, till 14 §, så-
dan den lyder delvis ändrad i lagarna 512/2016, 635/2021 och 589/2022, ett nytt 2 mom.,
varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till lagen nya 18 a, 19 a och 21 a–21 c §, till
46 a §, sådan den lyder i lag 292/2016, ett nytt 4 mom., till lagen nya 46 b och 46 c §, till
49 a §, sådan den lyder i lag 589/2022, ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 49 b § som föl-
jer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *socialservice* välfärdsområdets socialservice och andra åtgärder genom vilka yrkes-
utbildade personer inom socialvården samt annan personal som deltar i klientarbetet främ-
jar och upprätthåller individens, familjens och gemenskapens funktionsförmåga, sociala
välfärd, trygghet och delaktighet,

6) *barn som behöver särskilt stöd* ett barn vars uppväxtförhållanden äventyrar eller inte
tryggar barnets hälsa eller utveckling eller som genom sitt beteende äventyrar sin hälsa el-
ler utveckling eller som på grund av de orsaker som anges i 3 punkten behöver särskilt
stöd,

7) *verksamhetsenhet* en funktionell helhet som har en offentlig eller privat servicepro-
ducent som huvudman och som tillhandahåller socialservice i serviceproducentens lokaler
eller i klientens hem.

14 §

Socialservice som möter stödbehoven

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska följande ord-
nas med det innehåll och i den omfattning som föreskrivs i denna eller i någon annan lag:

- 1) socialt arbete,
- 2) social handledning,
- 3) social rehabilitering,

- 4) familjearbete,
- 5) hemservice för barnfamiljer,
- 6) stödtjänster,
- 7) hemvård,
- 8) tillfälligt boende,
- 9) stödboende,
- 10) gemenskapsboende,
- 11) serviceboende med heldygnsomsorg,
- 12) service på en institution,
- 13) service som stöder rörligheten,
- 14) alkohol- och drogarbete,
- 15) mentalvårdsarbete,
- 16) rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor,
- 17) övervakning av umgänge mellan barn och förälder,
- 18) ledighet för personer som vårdar en anhörig eller närstående,
- 19) elevhälsans kuratorstjänster.

Välfärdsområdet kan dessutom ordna annan än i 1 mom. avsedd socialservice som tillgodoser de behov som avses i 11 §.

18 a §

Barnfamiljers rätt till hemservice

Med hemservice för barnfamiljer avses service som tryggar och stärker familjens funktionsförmåga i vardagen och som enligt familjens individuella behov omfattar

- 1) vård och omsorg,
- 2) stöd för vård och fostran av barn,
- 3) uppgifter som rör tillagning av måltider, klädvård och renhållning av hemmet,
- 4) utförande av eller hjälp med utförande av andra än i 3 punkten avsedda uppgifter och funktioner som hör till det dagliga livet.

Barnfamiljer har rätt att få nödvändig hemservice enligt 1 mom., om det på grund av förlossning, sjukdom, skada eller någon annan liknande funktionsnedsättande orsak eller på grund av en särskild familje- eller livssituation inte är möjligt att trygga barnets välfärd utan sådan hemservice.

19 §

Stödtjänster

Med stödtjänster avses tjänster som skapar och upprätthåller sådana förhållanden i en persons hem att personen så självständigt som möjligt kan klara av de funktioner som hör till det dagliga livet samt tjänster med hjälp av vilka personen kan få ett innehåll som ger välbefinnande i livet.

Som stödtjänster ordnas enligt personens individuella behov

- 1) måltidstjänst,
- 2) klädvårdstjänst,
- 3) städtjänst,
- 4) uträttande av ärenden,
- 5) tjänster som främjar eller stöder delaktighet och socialt umgänge.

Stödtjänster ordnas för personer som behöver dem på den grunden att deras funktionsförmåga är nedsatt på grund av hög ålder, sjukdom eller skada eller av någon annan motsvarande orsak. Dessutom ordnas stödtjänster för personer som behöver dem på grund av en särskild familje- eller livssituation.

790/2022

19 a §

Hemvård

Med *hemvård* avses service som säkerställer att en person klarar av de funktioner som hör till det dagliga livet i sitt hem och sin boendemiljö.

Hemvården omfattar enligt klientens individuella behov

- 1) vård och omsorg,
- 2) verksamhet som främjar och upprätthåller funktionsförmåga och interaktion,
- 3) annan än i 1 och 2 punkten avsedd verksamhet som stöder personens förmåga att klara sig,
- 4) hemsjukvård enligt 25 § i hälso- och sjukvårdslagen.

Hemvård ordnas för personer som behöver den på den grunden att deras funktionsförmåga är nedsatt på grund av hög ålder, sjukdom eller skada eller av någon annan motsvarande orsak. Dessutom ordnas hemvård för personer som behöver den på grund av en särskild familje- eller livssituation.

Hemvård ordnas enligt personens behov oberoende av tid på dygnet.

21 §

Tillfälligt boende

Tillfälligt boende ordnas för personer som av särskilda skäl behöver kortvarig, brådskande hjälp av välfärdsområdet med att ordna boende.

21 a §

Stödboende

Med stödboende avses självständigt boende som stöds genom social handledning.

Stödboende ordnas för personer som av särskilda skäl behöver hjälp eller stöd från välfärdsområdet för att bo självständigt eller vid övergången till självständigt boende.

21 b §

Gemenskapsboende

Med gemenskapsboende avses boende som ordnas av välfärdsområdet i en tillgänglig och trygg boendeenhet där personen förfogar över en bostad som motsvarar hans eller hennes behov och där de boende erbjuds verksamhet som främjar socialt umgänge.

Gemenskapsboende ordnas för personer som behöver det på den grunden att deras funktionsförmåga är nedsatt och att deras behov av vård och omsorg har ökat till följd av hög ålder, sjukdom eller skada eller någon annan motsvarande orsak.

21 c §

Serviceboende med heldygnsoomsorg

Med serviceboende med heldygnsoomsorg avses boende i ett vårdhem, ett servicehem eller en liknande boendeenhet som är tillgänglig och trygg och tillhandahåller social verksamhet och där personen förfogar över en bostad som motsvarar hans eller hennes behov och där han eller hon av boendeenhetens personal utan dröjsmål och oberoende av tid på dygnet får vård och omsorg också för sitt akuta behov.

Serviceboende med heldygnsoomsorg omfattar vård och omsorg enligt personens individuella behov oberoende av tid på dygnet, verksamhet som upprätthåller och främjar funktionsförmågan, måltider, klädvård, städning samt verksamhet som främjar delaktighet och socialt umgänge. Serviceboende ska tillhandahållas så att personens integritet re-

spekteras och hans eller hennes delaktighet stöds. Dessutom ska det ses till att personen har möjlighet att få den medicinska rehabilitering och andra hälso- och sjukvårdstjänster som han eller hon behöver.

Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas för en person som dagligen, oberoende av tid på dygnet, behöver fortlöpande vård och omsorg eller krävande yrkesinriktad vård som det inte är möjligt eller förenligt med klientens intresse att ordna som hemvård, närståendevård, familjevård eller på något annat sätt.

Serviceboende med heldygnsomsorg ordnas enligt personens behov långvarigt eller kortvarigt. Kortvarigt serviceboende kan vara tillfälligt eller regelbundet återkommande.

22 §

Service på en institution

Med service på en institution inom socialvården avses ordnande av vård, omsorg och rehabilitering vid en annan än en i 21 c § avsedd verksamhetsenhet inom socialvården som ger fortlöpande vård och omsorg. Service på en institution kan ordnas kortvarigt eller långvarigt, dagtid, nattetid eller dygnet runt. Långvarig vård och omsorg får tillhandahållas på institution bara om det med hänsyn till personens hälsa eller säkerhet är motiverat, eller om det finns en annan i lag särskilt föreskriven grund för det.

4 kap.

Tillhandahållande av socialvård

46 a §

Ledning av socialvården

En föreståndare som arbetar i de uppgifter som avses i 3 mom. svarar inom ramen för sin behörighet för att den enhet som han eller hon leder har personal enligt 49 a § 3 mom. och att de krav som ställs i denna lag och annanstans i lag iakttas i enhetens klientarbete. Föreståndaren ansvarar dessutom för att egenkontroll genomförs och personalens välbefinnande i arbetet stöds i enhetens dagliga verksamhet.

46 b §

Planering av hembesök och tillhandahållande av hemvård

Sådana hembesök som ingår i hemvården samt de dagliga arbetsuppgifterna och arbetstiderna för de arbetstagare som utför dem ska planeras så att

- 1) klienten får det antal timmar service som han eller hon har rätt till enligt beslutet eller avtalet om service, om inte något annat följer av hans eller hennes förändrade omständigheter,
- 2) klientens önskemål och faktiska behov i mån av möjlighet beaktas när tidpunkten för och innehållet i hembesöken bestäms,
- 3) kompetensen hos den arbetstagare som genomför eller deltar i hembesök motsvarar den kompetens som krävs för de uppgifter som ingår i hembesöket,
- 4) en så stor del som möjligt av arbetstagarens arbetstid används till arbete hos eller med klienten,
- 5) arbetstagaren har möjlighet att genomföra hembesöken med beaktande av sina yrkesetiska skyldigheter.

Om det vid planering av hembesök framgår att genomförandet av dem i enlighet med 1 mom. äventyras på grund av otillräcklig personal, ska de personer som ansvarar för planeringen omedelbart vidta de åtgärder som står till buds för att säkerställa att personalen är tillräcklig samt informera föreståndaren för verksamhetsenheten om saken.

46 c §

Gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg i samma byggnadshelhet

Gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg kan tillhandahållas i lokaler som hör till samma byggnadshelhet.

En byggnadshelhet som avses i 1 mom. kan också omfatta bostäder som används av andra personer än klienter inom gemenskapsboende eller serviceboende med heldygnsomsorg.

Om den boendes omständigheter förändras så att en övergång från gemenskapsboende eller från sådant boende som avses i 2 mom. till serviceboende med heldygnsomsorg är motiverad, ska ändringen i mån av möjlighet genomföras så att den boende inte behöver flytta till en annan bostad för att få de tjänster som han eller hon behöver.

5 kap.

Att säkerställa kvaliteten på tjänsterna

47 §

Egenkontroll

En verksamhetsenhet inom socialvården eller en annan aktör som ansvarar för den samlade verksamheten ska göra upp en plan för egenkontroll för att säkerställa socialvårdens kvalitet, säkerhet och ändamålsenlighet. Planen för egenkontroll ska också användas för kontinuerlig uppföljning av att den personal som deltar i klientarbetet är tillräcklig.

Genomförandet av planen för egenkontroll ska följas upp utifrån respons som regelbundet samlas in från klienterna och deras anhöriga och närstående samt från verksamhetsenhetens personal.

Servicen ska utvecklas utifrån uppföljningen av att personalen är tillräcklig samt utifrån den respons som avses i 2 mom.

Planen för egenkontroll samt de iakttagelser som grundar sig på uppföljningen av hur planen för egenkontroll genomförts och de åtgärder som vidtas på basis av iakttagelserna ska offentliggöras i det allmänna datanätet och på andra sätt som främjar deras offentlighet.

Närmare bestämmelser om innehållet i samt utarbetandet och uppföljningen av planen för egenkontroll får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

På välfärdsområdenas och de privata serviceproducenternas egenkontroll tillämpas dessutom 40 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

49 a §

Personal

En verksamhetsenhet som producerar socialservice ska ha en personal vars antal, utbildning och uppgiftsstruktur motsvarar antalet personer som får tjänster vid verksamhetsenheten och deras servicebehov.

Tryggande av tillräcklig personal inom hemvården

Efter att ha fått den information som avses i 46 b § 2 mom. ska föreståndaren för verksamhetsenheten vid behov omedelbart vidta de åtgärder som står till buds för att avhjälpa personalbristen samt se till att information om personalbristen förmedlas till den aktör som svarar för verksamhetsenhetens personalpolitik.

Om bristen inte kan avhjälpas genom de åtgärder som avses i 1 mom., ska den aktör som svarar för verksamhetsenhetens personalpolitik omedelbart vidta åtgärder för att trygga en tillräcklig personal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Om det i någon annan lag hänvisas till de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, anses hänvisningen avse motsvarande bestämmelser i denna lag.

Före ikraftträdandet av denna lag beviljade tjänster som avses i de bestämmelser i 19–21 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag ska efter ikraftträdandet av denna lag ordnas så att de överensstämmer med denna lag.

Helsingfors den 26 augusti 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén